

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Допущено до захисту
протокол засідання кафедри
№ ____ від « ____ » _____ 20__р.
завідувач кафедри
української мови, основ психології та педагогіки

(ПІБ) (Підпис)

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**Роль тестових методів оцінювання у підготовці здобувачів медичних ЗВО
до ліцензійних іспитів “КРОК”**

011 «Освітні, педагогічні науки»

Виконав магістрант

Дьоміна Ю.С,

Науковий керівник

к. психол. н. Шейко А. О.

Харків 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	6
1.1. Тестові методи оцінювання як складова системи контролю знань у медичній освіті	6
1.2. Формування навичок аналізу та прийняття рішень.....	8
1.3. Систематизація знань та самоконтроль	11
1.4. Симуляційні тестові сесії та психологічна готовність	14
1.5. Розвиток клінічного мислення: обмеження тестового формату	16
1.6. Необхідність поєднання тестового та практичного контролю	19
1.7. Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2	24
ДОСЛІДЖЕННЯ СПРИЙНЯТТЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	24
2.1. Організація та методика дослідження	24
2.2. Табличне та графічне представлення результатів дослідження	27
2.3. Погляди студентів на шляхи вдосконалення тестового контролю «КРОК»	31
2.4. Узагальнення результатів дослідження	34
2.5. Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3	41
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	41
3.1. Узагальнення результатів дослідження	41
3.2. Практичні пропозиції щодо вдосконалення підготовки до іспиту «КРОК»	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50

ВСТУП

Актуальність теми

Підготовка майбутніх лікарів до професійної діяльності в умовах сучасних викликів набуває особливої значущості. Ліцензійні іспити «КРОК» є ключовим етапом контролю якості медичної освіти в Україні та водночас важливим інструментом допуску до професійної діяльності. У сучасних умовах, зумовлених воєнним станом, епідеміологічними загрозами, масовими міграційними процесами та необхідністю забезпечення безпеки здобувачів освіти, тестові методи оцінювання набули ще більшої актуальності як форма стандартизованого, дистанційно контрольованого та відносно об'єктивного оцінювання рівня теоретичних знань.

Водночас медична діяльність за своєю природою є індивідуалізованою, оскільки кожен пацієнт має унікальні клінічні прояви, супутні захворювання та потенційно непередбачувані ускладнення, що не завжди можуть бути повною мірою відображені у форматі стандартизованого тестового завдання. У зв'язку з цим надмірна орієнтація виключно на тестовий контроль створює ризик формування у майбутніх лікарів фрагментарних знань, зосереджених на запам'ятовуванні правильних відповідей, а не на розвитку клінічного, аналітичного та критичного мислення.

Особливої актуальності дана проблематика набуває з огляду на сучасну ситуацію в країні, яка супроводжується зростанням потреби у медичних працівниках, зокрема у висококваліфікованих, конкурентоспроможних лікарях, здатних ефективно працювати в умовах підвищеного навантаження, дефіциту ресурсів та критичних ситуацій. Воєнні дії, зростання кількості травм, хронічних захворювань, психоемоційних розладів населення та ургентних станів вимагають від лікаря не лише ґрунтовних теоретичних знань, але й уміння швидко орієнтуватися в складних клінічних умовах, приймати відповідальні рішення та діяти професійно в умовах обмеженого часу.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання поєднання тестових методів оцінювання з практично орієнтованими формами контролю,

спрямованими на формування клінічного мислення, навичок аналізу, прогнозування, прийняття рішень у критичних ситуаціях та безпосередньої роботи з пацієнтом. Саме комплексний підхід до оцінювання результатів навчання здобувачів медичної освіти може забезпечити підготовку компетентного, конкурентоспроможного та безпечного для суспільства лікаря, здатного ефективно реагувати на виклики сучасної системи охорони здоров'я.

Мета роботи

Дослідити роль та ефективність тестових методів оцінювання у процесі підготовки здобувачів медичної освіти закладів вищої медичної освіти до ліцензійних іспитів «КРОК» та обґрунтувати доцільність їх поєднання з практичними формами контролю знань з метою підвищення рівня професійної компетентності майбутніх лікарів.

Завдання роботи

Проаналізувати теоретичні засади тестового оцінювання знань у системі медичної освіти та його роль у підготовці здобувачів освіти до ліцензійних іспитів «КРОК».

Визначити основні переваги та обмеження тестових методів оцінювання у контексті ліцензійного іспиту «КРОК» з позицій формування професійної компетентності майбутніх лікарів.

Дослідити ставлення студентів старших курсів та лікарів-інтернів до використання тестового контролю як інструменту оцінювання навчальних досягнень.

Обґрунтувати необхідність інтеграції тестового та практичного контролю з метою підвищення ефективності підготовки до ліцензійних іспитів і формування клінічного мислення майбутніх лікарів.

Об'єкт дослідження

Процес оцінювання навчальних досягнень здобувачів медичної освіти у закладах вищої медичної освіти, спрямований на визначення рівня сформованості теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей майбутніх лікарів.

Предмет дослідження

Тестові методи оцінювання знань здобувачів медичної освіти у системі підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК», їх структура, зміст, функції та вплив на формування теоретичних знань, практичних навичок і клінічного мислення майбутніх лікарів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

1.1. Тестові методи оцінювання як складова системи контролю знань у медичній освіті

Тестові методи оцінювання знань займають важливе місце у сучасній системі медичної освіти, оскільки вони є одним із найбільш поширених і стандартизованих інструментів контролю навчальних досягнень здобувачів освіти. Їх актуальність зумовлена як особливостями організації освітнього процесу у закладах вищої медичної освіти, так і необхідністю забезпечення об'єктивного та порівнюваного оцінювання рівня підготовки майбутніх лікарів. Особливу роль тестові методи відіграють у контексті підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК», формат яких побудований за принципами стандартизованого тестування.

Запровадження тестового контролю дозволило створити єдині підходи до оцінювання знань студентів незалежно від закладу вищої освіти, регіону навчання чи суб'єктивних особливостей викладацького складу. Саме стандартизація є однією з головних переваг тестових методів, оскільки вона забезпечує прозорість, об'єктивність та відтворюваність результатів оцінювання. У медичній освіті, де рівень підготовки фахівців безпосередньо пов'язаний із безпекою пацієнтів, ці характеристики мають особливе значення.

Тестові методи оцінювання дозволяють здійснювати контроль великого обсягу навчального матеріалу за відносно короткий проміжок часу. Це є особливо актуальним для медичних спеціальностей, які характеризуються значною кількістю дисциплін, високою насиченістю навчальних програм та обмеженими часовими ресурсами. За допомогою тестів можна охопити широкий спектр тем, перевірити знання з фундаментальних і клінічних дисциплін, а також оцінити міждисциплінарні зв'язки, що є важливими для формування цілісного професійного мислення майбутнього лікаря.

Крім того, сучасні тестові завдання, за умови їх належної розробки, здатні оцінювати не лише рівень запам'ятовування інформації, але й елементи клінічного мислення, логічного аналізу та прийняття рішень. Зокрема, використання ситуаційних тестів, клінічних сценаріїв та завдань з кількома логічно обґрунтованими варіантами відповіді дозволяє частково моделювати реальні професійні ситуації. Це сприяє підготовці студентів до умов практичної діяльності та формує навички застосування теоретичних знань у клінічному контексті.

Важливим аспектом застосування тестових методів оцінювання є їх вплив на організацію навчального процесу. Орієнтація на тестовий контроль стимулює чітке формулювання результатів навчання, визначення ключових компетентностей та структурування навчального матеріалу відповідно до вимог освітніх стандартів. У цьому контексті тестування виступає не лише засобом контролю, але й інструментом управління якістю освіти, який дозволяє виявляти проблемні теми, прогалини у знаннях студентів та недоліки навчальних програм.

Регулярне використання тестових методів у поточному та підсумковому контролі сприяє формуванню у студентів навичок систематичної самостійної роботи, самооцінювання та відповідальності за рівень власної підготовки. Тестування дозволяє здобувачам освіти отримувати швидкий зворотний зв'язок щодо результатів навчання, що є важливим чинником мотивації та корекції індивідуальної освітньої траєкторії. У підготовці до іспитів «КРОК» це має особливе значення, оскільки студенти можуть своєчасно визначати слабкі сторони своєї підготовки та спрямовувати зусилля на їх усунення.

Разом із тим ефективність тестових методів оцінювання значною мірою залежить від якості тестових завдань. Низька валідність, надмірна формалізація або орієнтація виключно на відтворення фактологічного матеріалу знижують педагогічну цінність тестового контролю та можуть сприяти формуванню поверхневих знань. Тому розробка тестів у медичній освіті повинна ґрунтуватися на чітких дидактичних принципах, відповідати навчальним цілям, рівню

підготовки здобувачів освіти та реальним вимогам професійної діяльності лікаря.

Особливої уваги потребує питання відповідності тестових завдань сучасним клінічним рекомендаціям, протоколам лікування та доказовій медицині. В умовах швидкого розвитку медичної науки та постійного оновлення клінічних стандартів тестові банки мають регулярно переглядатися та оновлюватися. Це дозволяє забезпечити актуальність знань, які перевіряються під час тестового контролю, та їх відповідність реальним потребам системи охорони здоров'я.

Варто також зазначити, що тестові методи оцінювання не можуть повною мірою замінити інші форми контролю знань і навичок. Незважаючи на їх об'єктивність і зручність, тести мають обмежені можливості щодо оцінювання практичних умінь, комунікативних навичок, етичних аспектів діяльності лікаря та здатності діяти в умовах невизначеності. Саме тому у сучасній медичній освіті тестовий контроль доцільно розглядати як складову комплексної системи оцінювання, яка поєднує теоретичні, практичні та клінічно орієнтовані форми перевірки навчальних досягнень.

Таким чином, тестові методи оцінювання є важливим і необхідним елементом системи контролю знань у медичній освіті. Вони забезпечують стандартизований, об'єктивний та ефективний підхід до оцінювання теоретичної підготовки здобувачів освіти, відіграють ключову роль у підготовці до ліцензійних іспитів «КРОК» та сприяють підвищенню якості освітнього процесу. Водночас їх використання потребує постійного вдосконалення, методичного супроводу та поєднання з іншими формами контролю з метою формування компетентного, клінічно мислячого та професійно підготовленого лікаря.

1.2. Формування навичок аналізу та прийняття рішень

Застосування тестових методів оцінювання у навчальному процесі медичних закладів вищої освіти відіграє важливу роль у формуванні в здобувачів

освіти навичок аналітичного мислення та прийняття професійно обґрунтованих рішень. У сучасній медичній освіті тестування розглядається не лише як засіб перевірки рівня засвоєння знань, але й як інструмент розвитку інтелектуальних і професійних компетентностей, необхідних для подальшої клінічної діяльності.

Більшість тестових завдань, що використовуються у підготовці до ліцензійних іспитів «КРОК», мають ситуаційний характер і ґрунтуються на моделюванні клінічних випадків. Такі завдання передбачають аналіз скарг пацієнта, анамнезу захворювання, результатів лабораторних та інструментальних досліджень, а також оцінку клінічної картини в цілому. У процесі виконання тестів студент повинен не лише відтворити окремі теоретичні положення, а й інтегрувати знання з різних дисциплін, застосувати їх у конкретній ситуації та зробити логічно обґрунтований вибір.

Важливим аспектом тестового контролю є необхідність швидкого прийняття рішень в умовах обмеженого часу. Саме такий формат характерний для ліцензійних іспитів «КРОК» і відображає реальні умови професійної діяльності лікаря, особливо в ургентних ситуаціях. У процесі тестування здобувачі освіти навчаються оперативно орієнтуватися в значному обсязі інформації, виокремлювати ключові симптоми та діагностично значущі ознаки, відрізняти основні клінічні прояви від другорядних. Це сприяє розвитку навичок клінічного аналізу, концентрації уваги та здатності працювати в умовах інформаційного та психологічного навантаження.

Регулярне використання тестових завдань у навчальному процесі формує у студентів вміння будувати логічні ланцюги між симптомами, патогенезом захворювання, діагностичними критеріями та принципами лікування. Такий підхід сприяє системному мисленню, яке є основою клінічного мислення лікаря. Здобувачі освіти поступово навчаються не лише розпізнавати окремі нозології, але й оцінювати клінічну ситуацію комплексно, з урахуванням віку пацієнта, супутніх захворювань, можливих ускладнень та ризиків.

Окрему роль тестові методи відіграють у формуванні навичок прогнозування наслідків прийнятих рішень. Ситуаційні тестові завдання часто

передбачають вибір оптимальної тактики лікування або подальшого обстеження, що змушує студента замислюватися над можливими результатами кожного варіанту відповіді. Таким чином, у процесі тестування формується вміння оцінювати ефективність і доцільність медичних втручань, а також усвідомлювати відповідальність за прийняті рішення, що є надзвичайно важливим у майбутній професійній діяльності лікаря.

Важливим чинником є також вплив тестового контролю на розвиток стресостійкості. Процес тестування, особливо в умовах іспиту, супроводжується емоційним напруженням, необхідністю швидко реагувати та зберігати концентрацію. Регулярна практика виконання тестових завдань у навчальному процесі допомагає здобувачам освіти адаптуватися до таких умов, формує здатність контролювати емоції та приймати зважені рішення навіть у стресових ситуаціях. Це має безпосереднє значення для роботи лікаря, який часто стикається з екстремними станами та високою відповідальністю.

Разом із тим варто зазначити, що ефективність формування аналітичних навичок і вмінь прийняття рішень значною мірою залежить від якості тестових завдань. Тести, орієнтовані виключно на відтворення фактів або запам'ятовування ізольованих даних, мають обмежений потенціал для розвитку клінічного мислення. Натомість завдання, побудовані на аналізі клінічних ситуацій, порівнянні альтернативних варіантів і виборі найбільш обґрунтованого рішення, сприяють глибшому розумінню матеріалу та формуванню професійних компетентностей.

У контексті сучасних викликів у системі охорони здоров'я особливої ваги набуває здатність лікаря діяти в умовах невизначеності та нестандартних клінічних ситуацій. Тестові методи оцінювання, за умови їх належного методичного наповнення, можуть частково моделювати такі умови та готувати здобувачів освіти до прийняття рішень у складних і критичних ситуаціях. Це є особливо актуальним з огляду на зростаючу потребу в лікарях, здатних швидко адаптуватися до змін, працювати в умовах обмежених ресурсів і забезпечувати якісну медичну допомогу.

Таким чином, тестові методи оцінювання в медичній освіті виконують не лише контрольну, але й розвивальну функцію. Вони сприяють формуванню навичок аналізу клінічної інформації, логічного мислення, прогнозування наслідків та прийняття обґрунтованих рішень. Водночас максимальна ефективність тестування як інструменту розвитку професійних компетентностей досягається лише за умови його поєднання з практично орієнтованими формами навчання та контролю, що забезпечує комплексну підготовку майбутнього лікаря до реальної професійної діяльності.

1.3. Систематизація знань та самоконтроль

Регулярне застосування тестового контролю в освітньому процесі відіграє важливу роль у систематизації теоретичних знань здобувачів медичної освіти, забезпечуючи їх послідовне, структуроване та цілісне засвоєння. У медичній освіті, яка характеризується значним обсягом інформації, високою насиченістю навчальних програм і міждисциплінарним характером знань, проблема систематизації є особливо актуальною. Саме тестові методи дозволяють структурувати навчальний матеріал відповідно до визначених навчальних цілей, освітніх стандартів і вимог майбутньої професійної діяльності лікаря.

Тестові завдання, як правило, охоплюють ключові теми навчальних дисциплін, що зменшує елемент випадковості під час підготовки студентів і сприяє рівномірному опрацюванню всього обсягу матеріалу, передбаченого освітньою програмою. На відміну від традиційних форм контролю, які можуть зосереджуватися на окремих питаннях або темах, тестування дозволяє комплексно перевірити знання з різних розділів дисципліни, виявити міжтематичні зв'язки та рівень інтеграції знань. Це є надзвичайно важливим у медичній освіті, де ефективна професійна діяльність неможлива без цілісного бачення клінічної картини та розуміння взаємозв'язку між різними системами організму.

Систематичне використання тестового контролю сприяє формуванню у здобувачів освіти логічної структури знань, що дозволяє не лише

запам'ятовувати інформацію, а й організовувати її у вигляді узагальнених схем, алгоритмів і клінічних моделей. Такий підхід полегшує подальше застосування знань у практичній діяльності, оскільки лікар у реальних умовах змушений швидко актуалізувати необхідну інформацію та використовувати її для прийняття рішень.

Однією з ключових переваг тестових методів оцінювання є можливість здійснення ефективного самоконтролю. Результати виконаних тестів дозволяють студентам об'єктивно оцінити рівень власної підготовки, порівняти фактичні результати з очікуваними та визначити ступінь відповідності своїх знань встановленим вимогам. Такий зворотний зв'язок є важливим чинником усвідомленого навчання та формування відповідального ставлення до освітнього процесу.

Самоконтроль, який здійснюється за допомогою тестування, сприяє розвитку рефлексивних навичок, здатності аналізувати власні помилки та усвідомлювати причини їх виникнення. У процесі підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК» це має особливе значення, оскільки студенти отримують можливість своєчасно виявляти прогалини у знаннях з окремих тем, коригувати стратегію підготовки та спрямовувати зусилля на опрацювання найбільш проблемних питань. Такий підхід знижує ризик формального навчання та сприяє глибшому розумінню матеріалу.

Важливим аспектом самоконтролю є також формування навичок саморегуляції навчальної діяльності. Регулярне тестування допомагає здобувачам освіти планувати власний навчальний час, встановлювати пріоритети, визначати оптимальні темпи навчання та оцінювати ефективність використаних методів підготовки. Це особливо актуально в умовах високого навчального навантаження, характерного для медичних спеціальностей, коли вміння раціонально організовувати навчальний процес є необхідною передумовою успішного навчання.

Аналітика результатів тестування відіграє важливу роль не лише для студентів, але й для викладачів та адміністрації закладів вищої освіти. Аналіз

типових помилок, рівня засвоєння окремих тем, складності тестових завдань та динаміки навчальних досягнень дозволяє виявляти проблемні аспекти навчального процесу, коригувати зміст і методи викладання, а також удосконалювати навчальні програми. Таким чином, тестовий контроль виступає інструментом зворотного зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу.

На основі результатів тестування можлива персоналізація навчального маршруту здобувача освіти. Індивідуальні результати дозволяють визначити сильні та слабкі сторони підготовки кожного студента, підібрати відповідні навчальні матеріали, додаткові завдання або консультації. Персоналізований підхід до навчання сприяє підвищенню його ефективності, зниженню рівня стресу та підвищенню мотивації здобувачів освіти.

У контексті сучасних освітніх технологій тестові методи все частіше поєднуються з електронними навчальними платформами, що розширює можливості самоконтролю та систематизації знань. Онлайн-тестування, автоматизований аналіз результатів, доступ до статистики успішності та рекомендацій щодо подальшого навчання створюють умови для безперервного контролю навчальних досягнень. Це особливо актуально в умовах дистанційного або змішаного навчання, яке набуло широкого поширення внаслідок сучасних соціальних та безпекових викликів. Разом із тим ефективність тестового контролю як засобу систематизації знань та самоконтролю значною мірою залежить від якості тестових завдань і методики їх використання. Надмірна кількість формальних або механічних завдань може знижувати мотивацію студентів і сприяти поверхневому засвоєнню матеріалу. Натомість добре продумані, логічно структуровані тести, орієнтовані на ключові навчальні цілі, здатні стимулювати осмислене навчання та розвиток професійних компетентностей.

Таким чином, тестові методи оцінювання в медичній освіті виконують важливу функцію систематизації знань та забезпечення ефективного самоконтролю навчальних досягнень. Вони сприяють формуванню

структурованих, інтегрованих знань, розвитку рефлексивних навичок, відповідального ставлення до навчання та усвідомленого професійного зростання майбутніх лікарів. Водночас максимальна ефективність тестового контролю досягається за умови його методично обґрунтованого використання та поєднання з іншими формами навчальної і практичної підготовки, що забезпечує комплексний розвиток професійної компетентності здобувачів медичної освіти.

1.4. Симуляційні тестові сесії та психологічна готовність

Симуляційні тестові сесії, максимально наближені до реальних умов проведення ліцензійних іспитів «КРОК», відіграють важливу роль у формуванні психологічної готовності здобувачів медичної освіти. Психологічний аспект підготовки до іспиту є не менш значущим, ніж рівень теоретичних знань, оскільки навіть добре підготовлений студент може продемонструвати нижчі результати в умовах підвищеного стресу, тривожності та емоційного напруження. Саме тому симуляційні тестування розглядаються як ефективний засіб адаптації здобувачів освіти до умов високої відповідальності та обмеженого часу.

Проведення симуляційних тестових сесій дозволяє студентам заздалегідь ознайомитися з форматом ліцензійного іспиту, структурою тестової книжки, кількістю завдань, типами запитань і регламентом часу. Така обізнаність зменшує ефект новизни, який часто є джерелом підвищеної тривожності під час реального іспиту. Усвідомлення організаційних аспектів тестування сприяє формуванню впевненості у власних діях і знижує рівень психологічної напруги.

Регулярне проходження симуляційних тестових сесій формує у здобувачів освіти навички ефективного тайм-менеджменту. У процесі таких занять студенти навчаються раціонально розподіляти час між завданнями різного рівня складності, швидко орієнтуватися в тестовій книжці, визначати пріоритетність запитань та уникати надмірної концентрації на складних або сумнівних завданнях. Це дозволяє зменшити кількість помилок, пов'язаних не з

недостатнім рівнем знань, а з неправильним використанням часу або емоційним перенапруженням.

Особливу роль симуляційні тестові сесії відіграють у формуванні індивідуальної стратегії роботи з тестовими завданнями. У процесі багаторазового тренування здобувачі освіти виробляють власні підходи до виконання тестів, зокрема визначають оптимальну послідовність відповідей, застосовують методи виключення неправильних варіантів, навчаються швидко аналізувати клінічні ситуації та зосереджувати увагу на ключових діагностично значущих ознаках. Формування такої стратегії сприяє підвищенню впевненості у власних силах і зниженню рівня ситуативної тривожності.

Важливим аспектом симуляційного тестування є розвиток стресостійкості. Іспити «КРОК» характеризуються високим рівнем психологічного навантаження, обумовленого значущістю результатів для подальшої професійної кар'єри здобувачів освіти. Регулярне перебування в умовах, наближених до реального іспиту, дозволяє студентам адаптуватися до стресових чинників, навчитися контролювати емоційний стан, підтримувати концентрацію уваги протягом тривалого часу та зберігати здатність до логічного мислення навіть у складних ситуаціях.

Симуляційні тестові сесії також сприяють формуванню адекватної самооцінки рівня підготовки. Порівняння результатів різних тестувань у динаміці дозволяє здобувачам освіти об'єктивно оцінювати власний прогрес, визначати сильні та слабкі сторони підготовки, а також коригувати навчальну стратегію. Це знижує ризик як надмірної впевненості, так і необґрунтованої тривожності, що позитивно впливає на психологічний стан під час реального іспиту.

Крім того, симуляційні тестові сесії мають мотиваційний ефект. Досягнення стабільних або покращених результатів у процесі тренувальних тестувань підвищує навчальну мотивацію, сприяє формуванню відчуття контролю над ситуацією та зменшує страх перед іспитом. Водночас виявлення

недостатнього рівня підготовки на етапі симуляційного тестування дозволяє своєчасно вжити коригувальних заходів без додаткового психологічного тиску, пов'язаного з реальним іспитом.

В умовах сучасних викликів у системі медичної освіти, зокрема дистанційного або змішаного навчання, симуляційні тестові сесії набувають додаткового значення. Використання електронних платформ для моделювання іспиту дозволяє створювати умови, максимально наближені до реального тестування, незалежно від місця перебування здобувачів освіти. Це забезпечує безперервність підготовки, знижує рівень невизначеності та сприяє підтриманню психологічної стабільності студентів.

Таким чином, симуляційні тестові сесії є важливим елементом комплексної підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК». Вони сприяють формуванню психологічної готовності, розвитку навичок тайм-менеджменту, стресостійкості та впевненості у власних силах. У поєднанні з якісною теоретичною підготовкою та практично орієнтованими формами навчання симуляційне тестування підвищує ефективність освітнього процесу та створює умови для успішного складання іспитів і подальшої професійної діяльності майбутніх лікарів.

1.5. Розвиток клінічного мислення: обмеження тестового формату

Попри очевидні переваги тестових методів оцінювання, їх використання у системі медичної освіти має низку суттєвих обмежень, особливо у контексті формування повноцінного клінічного мислення майбутніх лікарів. Клінічне мислення є складним багаторівневим процесом, що включає аналіз симптомів, інтерпретацію результатів досліджень, урахування індивідуальних особливостей пацієнта, прогнозування перебігу захворювання та прийняття відповідальних рішень у ситуаціях невизначеності. Формування таких умінь потребує значно ширших освітніх підходів, ніж ті, які може запропонувати стандартизований тестовий формат.

Клінічна практика за своєю природою є індивідуалізованою та динамічною. Кожен пацієнт має унікальні клінічні прояви, особливості анамнезу, супутні захворювання, вікові, соціальні та психоемоційні чинники, які суттєво впливають на перебіг хвороби та вибір тактики лікування. У реальних умовах лікар нерідко стикається з атиповими формами захворювань, коморбідною патологією, ускладненнями або неповною клінічною інформацією. Такі ситуації важко або неможливо повністю відобразити в межах стандартизованого тестового завдання, яке, як правило, ґрунтується на типовому клінічному сценарії з чітко визначеною правильною відповіддю.

Тестовий формат, орієнтований на вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих, суттєво обмежує можливість оцінки глибини клінічного мислення. У таких умовах здобувач освіти часто зосереджується на пошуку «найбільш правильної» відповіді серед запропонованих варіантів, а не на побудові логічного діагностичного процесу. Це може сприяти формуванню фрагментарного мислення, при якому знання існують у вигляді окремих фактів або алгоритмів, але не інтегруються у цілісну клінічну картину.

Одним із ключових обмежень тестового контролю є неможливість простежити хід клінічних міркувань студента. Тест фіксує лише кінцевий результат — правильність або неправильність вибраної відповіді — не даючи змоги оцінити, яким шляхом здобувач освіти дійшов до цього рішення. У реальній клінічній практиці важливим є не лише правильний діагноз чи лікувальна тактика, а й обґрунтованість прийнятого рішення, логічність мислення, вміння зважувати альтернативи та враховувати ризики. Тестовий формат не дозволяє повною мірою оцінити ці аспекти професійної компетентності.

Крім того, тестові завдання здебільшого не охоплюють комунікативний компонент лікарської діяльності. Уміння встановлювати контакт із пацієнтом, збирати анамнез, пояснювати діагноз і план лікування, враховувати емоційний стан хворого та його родини є невід’ємною частиною професійної діяльності лікаря. Такі навички не можуть бути адекватно оцінені за допомогою тестів із

вибором відповіді, оскільки вони потребують безпосередньої взаємодії та спостереження за поведінкою здобувача освіти в клінічній ситуації.

Обмеженим є також потенціал тестового формату щодо оцінювання клінічної інтуїції та здатності діяти в умовах невизначеності. У реальній практиці лікар часто змушений приймати рішення за відсутності повної інформації, керуючись досвідом, клінічним чуттям і ймовірнісним мисленням. Тестові завдання, як правило, передбачають наявність достатніх даних для вибору правильної відповіді, що не відображає складності і непередбачуваність реальних клінічних ситуацій.

Надмірна орієнтація виключно на тестовий контроль може також негативно впливати на навчальну мотивацію та характер засвоєння знань. У таких умовах у студентів може формуватися установка на запам'ятовування правильних відповідей і типових формулювань, а не на глибоке розуміння патофізіологічних механізмів захворювань. Це призводить до формалізації навчального процесу та зниження здатності застосовувати знання в нових або нестандартних клінічних ситуаціях.

Особливої актуальності проблема обмеженості тестового формату набуває в умовах сучасних викликів у системі охорони здоров'я, коли зростає потреба в лікарях, здатних швидко адаптуватися до змін, працювати в екстремальних умовах, приймати рішення в ситуаціях масового ураження, дефіциту ресурсів або високого психологічного навантаження. Такі компетентності не можуть бути сформовані виключно шляхом тестового навчання та контролю.

У зв'язку з цим тестові методи оцінювання доцільно розглядати як один із компонентів комплексної системи підготовки та контролю знань у медичній освіті. Для повноцінного розвитку клінічного мислення вони мають доповнюватися іншими формами навчання та оцінювання, зокрема клінічними розборами, практичними заняттями біля ліжка пацієнта, симуляційними тренінгами, роботою зі стандартизованими пацієнтами та об'єктивним структурованим клінічним іспитом (OSCE).

Клінічні розбори та аналіз реальних клінічних випадків дозволяють здобувачам освіти простежити повний логічний ланцюг від первинного звернення пацієнта до постановки діагнозу та вибору лікувальної тактики. Симуляційні тренінги створюють безпечні умови для відпрацювання практичних навичок і прийняття рішень без ризику для пацієнта. OSCE, у свою чергу, дає змогу комплексно оцінити знання, практичні вміння, комунікативні навички та професійну поведінку майбутнього лікаря.

Таким чином, хоча тестові методи оцінювання є важливим і необхідним елементом системи контролю знань у медичній освіті, їх можливості щодо розвитку клінічного мислення є обмеженими. Надмірна орієнтація на тестовий формат без належного доповнення практично орієнтованими формами навчання може негативно впливати на якість професійної підготовки майбутніх лікарів. Саме інтегрований підхід до навчання та оцінювання дозволяє компенсувати обмеження тестового контролю та забезпечити формування клінічно мислячого, компетентного та готового до реальної професійної діяльності фахівця.

1.6. Необхідність поєднання тестового та практичного контролю

Поєднання тестових методів оцінювання з практично орієнтованими формами контролю є необхідною умовою підготовки конкурентоспроможного та професійно компетентного лікаря. Хоча тестування ефективно забезпечує об'єктивний контроль теоретичних знань і стандартизацію оцінювання, воно не здатне повною мірою відобразити практичні вміння та навички, що є критично важливими у реальній клінічній діяльності.

Клінічно орієнтовані завдання, симуляційні тренінги, робота з манекенами, стандартизованими та реальними пацієнтами дозволяють оцінити здатність здобувачів освіти застосовувати теоретичні знання на практиці, приймати рішення в умовах невизначеності, швидко реагувати на зміну клінічної ситуації та діяти відповідно до сучасних клінічних протоколів. Такі форми контролю

сприяють розвитку критичного мислення, клінічної логіки, комунікативних навичок і професійної відповідальності.

Особливо важливим є поєднання тестового та практичного контролю в підготовці до роботи в екстрених і невідкладних станах, де лікар повинен не лише правильно інтерпретувати симптоми, а й оперативно виконувати практичні маніпуляції, координувати свої дії з медичною командою та нести відповідальність за життя пацієнта. Симуляційні сценарії з відпрацюванням алгоритмів надання невідкладної допомоги дозволяють безпечно формувати ці навички та мінімізувати ризики для пацієнтів.

Таким чином, інтеграція тестового та практичного контролю знань і вмінь забезпечує цілісний підхід до оцінювання навчальних досягнень здобувачів медичної освіти. Вона сприяє формуванню лікаря, здатного не лише відтворювати теоретичну інформацію, а й ефективно застосовувати її в реальних клінічних умовах, мислити критично та приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних ситуаціях.

1.7. Висновки до розділу 1

У процесі теоретичного аналізу ролі тестових методів оцінювання в системі медичної освіти встановлено, що вони посідають провідне місце у структурі контролю навчальних досягнень здобувачів освіти та є невід'ємною складовою підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК». Тестування як форма оцінювання знань забезпечує стандартизований підхід, що дозволяє уніфікувати вимоги до рівня підготовки майбутніх лікарів незалежно від закладу вищої освіти, регіону навчання чи суб'єктивних чинників, пов'язаних із діяльністю окремого викладача. Саме ця особливість зумовлює його широке застосування в системі державного контролю якості медичної освіти.

У ході дослідження з'ясовано, що тестові методи оцінювання є ефективним інструментом перевірки рівня засвоєння теоретичних знань, оскільки дозволяють охопити значний обсяг навчального матеріалу, виявити ступінь розуміння базових медичних понять, клінічних алгоритмів, діагностичних і

лікувальних протоколів. Регулярне використання тестування в освітньому процесі сприяє систематизації знань, формуванню логічного мислення, розвитку навичок аналізу та узагальнення інформації, а також здатності швидко приймати рішення в умовах обмеженого часу, що є важливою характеристикою професійної діяльності лікаря.

Встановлено, що тестовий контроль виконує також важливу мотиваційну та саморегулятивну функції. Результати тестування дозволяють здобувачам освіти здійснювати самоконтроль, об'єктивно оцінювати рівень власної підготовки, своєчасно виявляти прогалини у знаннях і коригувати індивідуальну стратегію навчання. Це сприяє формуванню відповідального ставлення до освітнього процесу, розвитку навичок самоорганізації та усвідомленню значущості систематичної підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Водночас у межах проведеного аналізу виявлено, що можливості тестового формату є обмеженими у контексті формування повноцінного клінічного мислення. Клінічна діяльність лікаря характеризується багатофакторністю, індивідуальністю кожного пацієнта, наявністю супутніх захворювань, атиповим перебігом хвороб і ризиком непередбачуваних ускладнень. Стандартизовані тестові завдання не завжди здатні відобразити складність реальних клінічних ситуацій та потребу в гнучкому, нестандартному підході до прийняття медичних рішень.

Окрему увагу в розділі приділено аналізу обмежень тестового контролю щодо оцінювання практичних умінь і навичок. Встановлено, що тестування не дозволяє повною мірою оцінити готовність майбутнього лікаря до виконання клінічних маніпуляцій, роботи з медичним обладнанням, комунікації з пацієнтами та їхніми родичами, а також до взаємодії в мультидисциплінарній медичній команді. Такі складові професійної компетентності є критично важливими для безпечної та ефективної лікарської діяльності, проте виходять за межі можливостей тестового формату.

У процесі дослідження також визначено, що надмірна орієнтація освітнього процесу виключно на підготовку до тестових іспитів може

призводити до формування формального підходу до навчання, за якого здобувачі освіти зосереджуються на запам'ятовуванні правильних відповідей, а не на глибокому розумінні патофізіологічних процесів, причинно-наслідкових зв'язків і логіки клінічних рішень. Такий підхід створює ризик недостатньої готовності випускників до реальної професійної діяльності, особливо в умовах нестандартних або критичних клінічних ситуацій.

У зв'язку з цим у розділі обґрунтовано необхідність поєднання тестових методів оцінювання з практично орієнтованими формами навчання та контролю. Доведено, що інтеграція тестування з клінічними розборами, симуляційними тренінгами, роботою з манекенами, стандартизованими та реальними пацієнтами дозволяє компенсувати обмеження тестового формату та забезпечити більш повноцінне формування професійної компетентності майбутніх лікарів. Такий підхід сприяє розвитку клінічного мислення, критичного аналізу, комунікативних навичок, психологічної готовності та професійної відповідальності.

Особливо підкреслено значення симуляційного навчання як ефективного інструменту підготовки до роботи в умовах підвищеного ризику та невідкладних станів. Симуляційні тренінги дозволяють відпрацьовувати алгоритми дій у безпечному середовищі, формувати навички командної роботи та прийняття рішень у стресових умовах, що є надзвичайно важливим для сучасної медичної практики.

Отже, результати теоретичного аналізу свідчать про те, що тестові методи оцінювання доцільно розглядати не як самодостатній інструмент, а як складову інтегрованої системи підготовки медичних фахівців. Ефективність цієї системи визначається збалансованим поєднанням об'єктивного теоретичного контролю та практичної підготовки, орієнтованої на реальні потреби сучасної медицини, виклики системи охорони здоров'я та вимоги до професійної діяльності лікаря.

Таким чином, розділ 1 створює теоретичне підґрунтя для подальшого емпіричного дослідження, обґрунтовує актуальність комплексного підходу до оцінювання навчальних досягнень та визначає напрями вдосконалення

підготовки здобувачів медичної освіти до ліцензійних іспитів «КРОК» і подальшої професійної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СПРИЙНЯТТЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

2.1. Організація та методика дослідження

З метою вивчення ставлення здобувачів медичної освіти до тестових методів оцінювання знань і навичок, а також визначення їх ролі у процесі підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК», було проведено емпіричне дослідження у формі анкетного опитування. Зазначений метод дослідження обрано з огляду на його високу інформативність, можливість охоплення широкого кола питань, пов'язаних з організацією освітнього процесу, а також здатність забезпечити узагальнене уявлення про суб'єктивні оцінки ефективності застосування тестового контролю в системі медичної освіти.

Дослідження проводилося у визначений період навчального року та мало описово-аналітичний характер. Участь у ньому взяли 20 респондентів, серед яких були студенти 4–6 курсів медичного факультету, а також лікарі-інтерни різних спеціальностей. Такий склад вибірки дозволив охопити різні етапи професійного становлення майбутнього лікаря — від завершального етапу теоретичної підготовки у закладі вищої медичної освіти до початку самостійної практичної діяльності в умовах інтернатури. Це створило передумови для порівняльного аналізу поглядів респондентів із різним рівнем навчального, практичного та клінічного досвіду, що підвищило інформативність і валідність отриманих результатів.

Методом збору емпіричних даних було обрано анонімне анкетування, що забезпечило добровільність участі респондентів, сприяло підвищенню щирості відповідей та мінімізувало вплив соціально бажаних установок і можливого упередження. Анонімний характер опитування також дозволив респондентам

вільно висловлювати власну думку щодо переваг і недоліків тестового контролю, зокрема ліцензійних іспитів «КРОК», без побоювань щодо можливих наслідків.

Анкета була розроблена з урахуванням мети, завдань та логіки дослідження й включала як закриті, так і напіввідкриті запитання. Закриті запитання передбачали вибір однієї або кількох відповідей із запропонованих варіантів та були спрямовані на кількісну оцінку ставлення респондентів до тестових методів контролю, їх об'єктивності, доцільності та впливу на процес підготовки до іспиту «КРОК». Напіввідкриті запитання, у свою чергу, надавали можливість респондентам висловити власні міркування, пропозиції та зауваження щодо шляхів удосконалення тестового контролю, що дозволило здійснити якісний аналіз отриманих відповідей.

Обробка та аналіз результатів дослідження здійснювалися шляхом узагальнення кількісних показників і тематичного аналізу відкритих відповідей. Отримані дані були систематизовані та використані для виявлення основних тенденцій у ставленні здобувачів медичної освіти до тестових методів оцінювання, а також для формулювання висновків і рекомендацій щодо вдосконалення системи контролю знань у процесі підготовки майбутніх лікарів до професійної діяльності.

Зміст анкетування охоплював такі основні блоки питань:

- частота використання тестових завдань формату «КРОК» у навчальному процесі;
- суб'єктивна оцінка ефективності тестового контролю як засобу підготовки до ліцензійного іспиту;
- ставлення респондентів до тестових методів оцінювання в контексті формування клінічного мислення;

- виявлення основних недоліків існуючої системи тестового контролю;
- визначення доцільних напрямів удосконалення підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК», зокрема щодо поєднання тестового та практичного контролю.

Проведення анкетування здійснювалося у дистанційному форматі з використанням електронних засобів комунікації, що забезпечило зручність участі респондентів незалежно від їх місця перебування та відповідало сучасним умовам організації освітнього процесу в закладах медичної освіти.

Такий формат дозволив оптимізувати процес збору емпіричних даних, зменшити часові та організаційні витрати, а також сприяв підвищенню доступності дослідження для студентів і лікарів-інтернів, які перебувають на різних етапах навчання та практичної підготовки. Крім того, дистанційне анкетування створило умови для більшої відкритості та неупередженості відповідей.

Усі учасники дослідження були заздалегідь поінформовані про мету, завдання та практичну значущість дослідження, а також про принципи дотримання конфіденційності та анонімності отриманих даних. Участь у дослідженні була добровільною, що відповідало етичним засадам проведення соціально-педагогічних і медико-освітніх досліджень. Респонденти мали можливість у будь-який момент відмовитися від участі без жодних негативних наслідків, що додатково сприяло формуванню довіри до дослідницького процесу.

Отримані результати анкетування були піддані ґрунтовній обробці, систематизації та узагальненню з використанням методів описової статистики. Зокрема, здійснювався підрахунок абсолютних та відносних показників, аналіз частоти відповідей за окремими запитаннями, а також виявлення домінантних тенденцій і типових позицій респондентів щодо проблемних аспектів тестового контролю та підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК». Поряд із кількісним аналізом проводився якісний аналіз відкритих і напіввідкритих відповідей, що

дозволило глибше інтерпретувати думки, оцінки та пропозиції учасників дослідження.

Узагальнені результати емпіричного дослідження стали аналітичним підґрунтям для формулювання обґрунтованих висновків щодо ефективності застосування тестових методів оцінювання в медичній освіті, а також для розроблення практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи контролю знань і навичок у процесі підготовки здобувачів медичної освіти до складання ліцензійних іспитів «КРОК».

2.2. Табличне та графічне представлення результатів дослідження

Таблиця 2.1

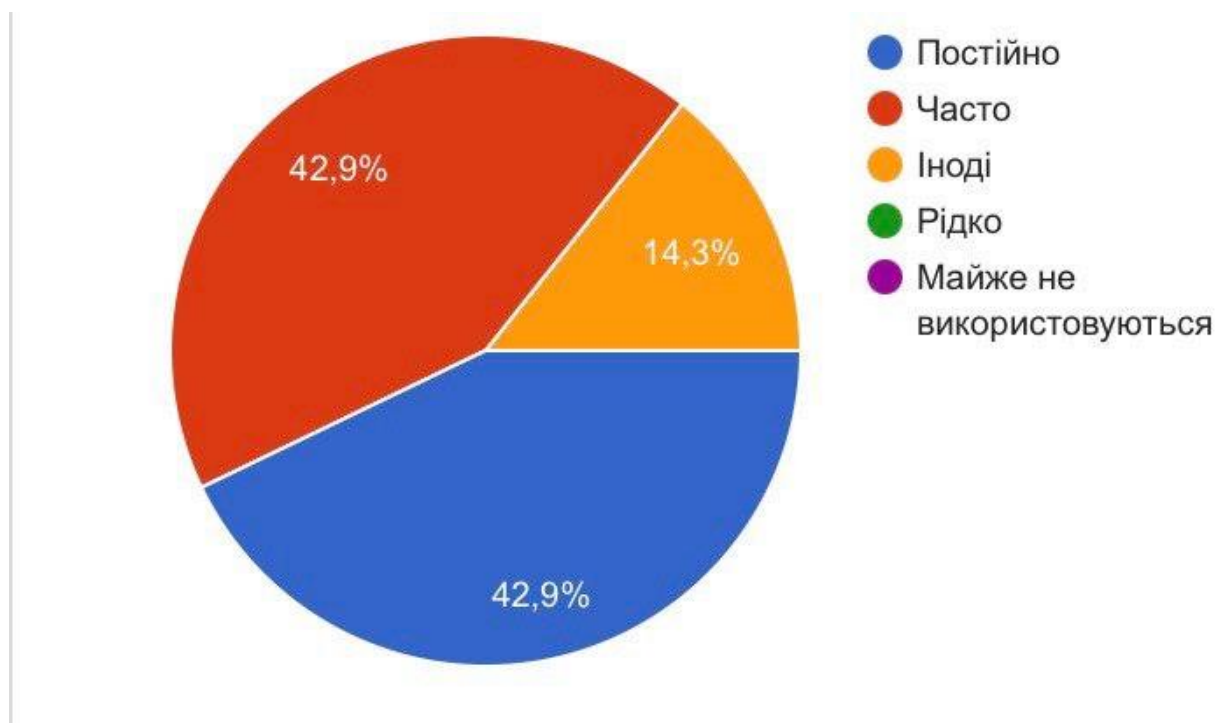
Характеристика вибірки респондентів

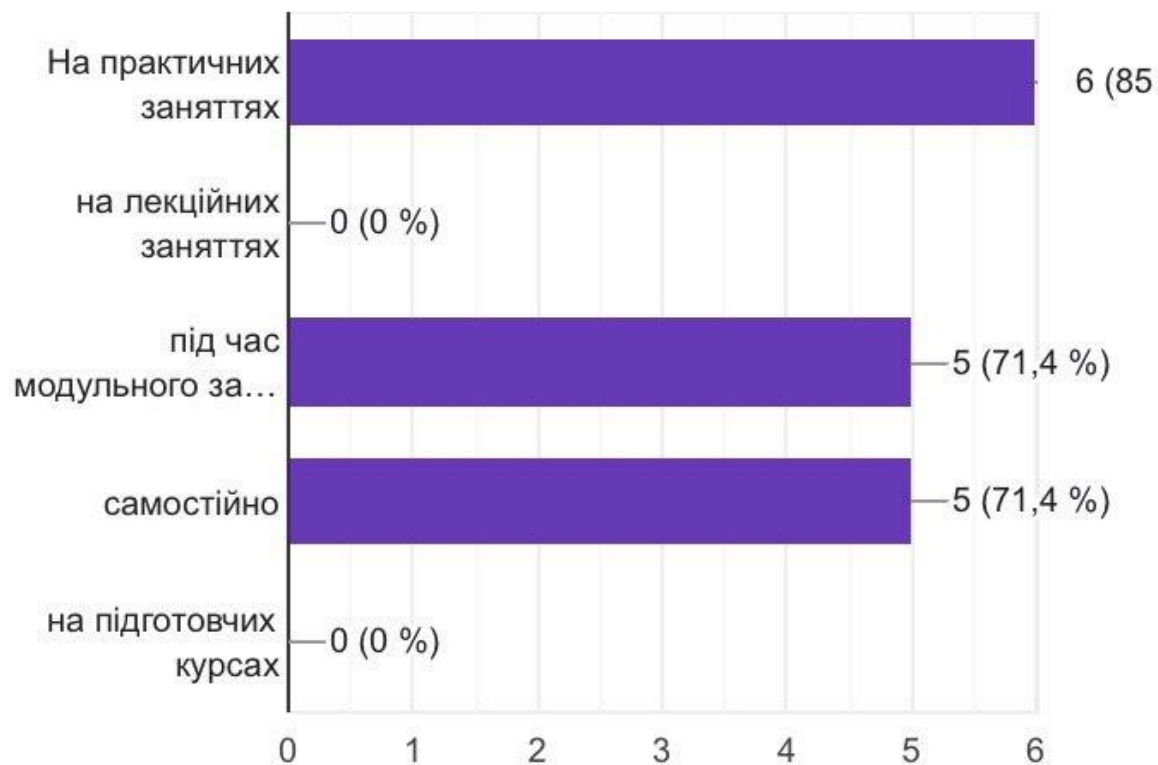
Категорія респондентів	Кількість	Частка,
Студенти 4 курсу	6	30 %
Студенти 5 курсу	7	35 %
Студенти 6 курсу	4	20 %
Лікарі-інтерни	3	15 %
Усього	20	100 %

Примітка: така вибірка дозволяє оцінити думку здобувачів медичної освіти на різних етапах професійної підготовки — від завершального періоду навчання у закладі вищої освіти до початку самостійної практичної діяльності в умовах інтернатури. Це забезпечує більш повне та об’єктивне розуміння

сприйняття тестових методів оцінювання з урахуванням зростання клінічного досвіду та професійної відповідальності респондентів.

Аналіз відповідей респондентів засвідчив, що тестові завдання формату «КРОК» широко та систематично використовуються у навчальному процесі медичних закладів вищої освіти. Переважна більшість опитаних (понад 80%) зазначили, що стикаються з тестовим контролем постійно або часто під час вивчення профільних дисциплін, проходження модульного та підсумкового контролю, а також у межах самостійної підготовки до ліцензійного іспиту. Така частота застосування тестування свідчить про значну інтеграцію тестових методів оцінювання в систему підготовки майбутніх лікарів та їх ключову роль у формуванні навчальної траєкторії здобувачів освіти. Водночас отримані дані підтверджують орієнтацію освітнього процесу на формат ліцензійних іспитів «КРОК», що зумовлює домінування тестового контролю серед інших форм оцінювання знань.



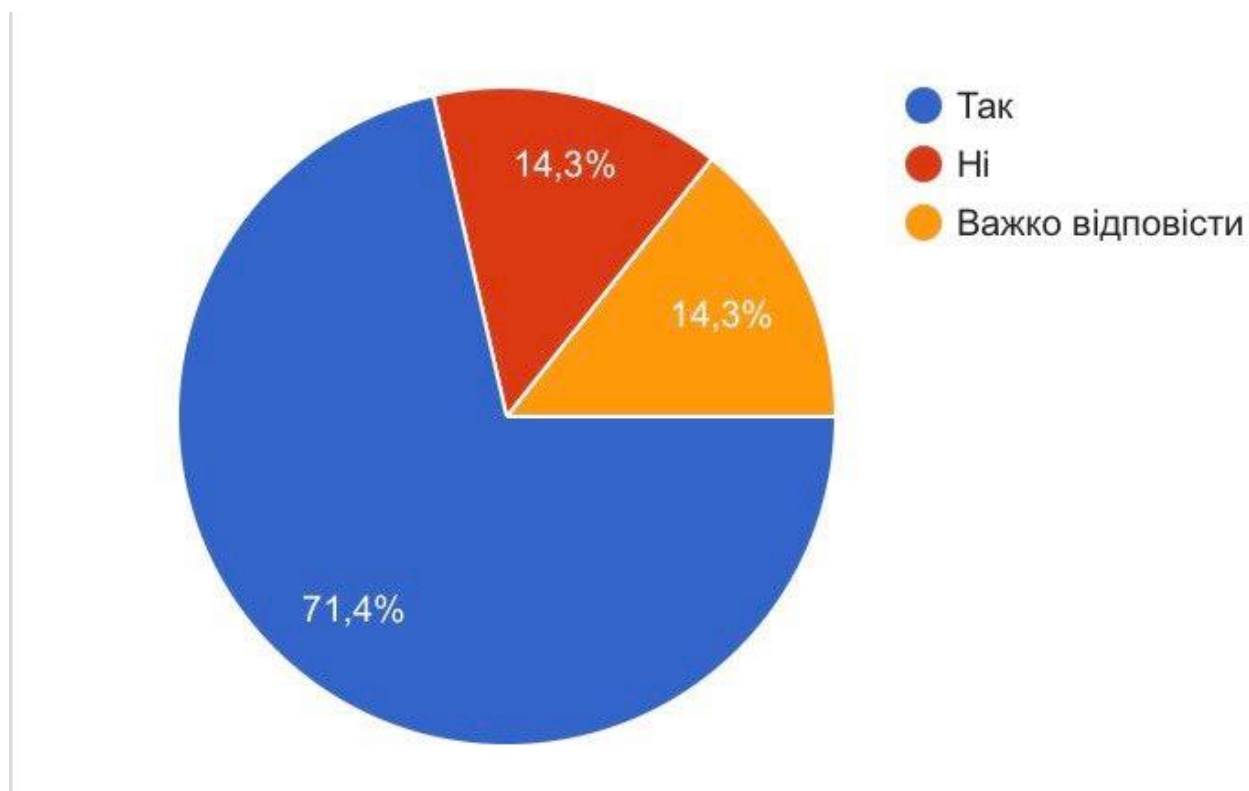


Водночас результати опитування засвідчили наявність критичного ставлення здобувачів медичної освіти до існуючого формату тестування. Значна частина респондентів висловила думку, що тестовий контроль у його нинішньому вигляді не завжди адекватно відображає реальні умови професійної діяльності лікаря, є обмеженим за своєю функціональною спрямованістю та іноді носить формальний характер.

Студенти підкреслювали, що тестові завдання здебільшого орієнтовані на механічне відтворення знань і вибір правильної відповіді, що не завжди стимулює розвиток критичного мислення, аналізу клінічних ситуацій та прийняття нестандартних рішень.

Особливо часто згадувалася проблема формату «багато запитань — обмежений час», який, на думку респондентів, не дозволяє продемонструвати глибину клінічного мислення, системність підходу до діагностики та прогнозування наслідків обраних терапевтичних рішень. Деякі учасники також зазначили, що такий формат стимулює навчання «під тест», коли увага приділяється запам'ятовуванню правильних відповідей, а не розвитку практичних навичок і професійної компетентності.

Загалом, ці дані свідчать про потребу модернізації тестових методів оцінювання та інтеграції їх із практичними формами контролю, що дозволить більш адекватно відобразити рівень готовності майбутнього лікаря до роботи в реальних клінічних умовах.



Більшість опитаних (понад 70%) висловили думку, що існуюча система тестового контролю потребує вдосконалення та модернізації.

При цьому респонденти не ставлять під сумнів доцільність тестового оцінювання як важливого інструменту контролю знань, що забезпечує стандартизований підхід та об'єктивність оцінки.

Проте вони наголошують на необхідності змістовної трансформації тестових методів, щоб вони не лише перевіряли відтворення теоретичних знань, а й стимулювали розвиток клінічного та критичного мислення, уміння аналізувати комплексні клінічні ситуації, прогнозувати наслідки прийнятих рішень та застосовувати знання у практичній діяльності.

Респонденти зазначали, що вдосконалення тестових завдань має включати інтеграцію клінічних кейсів, збільшення кількості завдань, які потребують аналітичного мислення, а також симуляційні сценарії, що дозволяють максимально наблизити оцінювання до реальних умов роботи лікаря. Загалом, отримані дані свідчать про те, що студенти та інтерни визнають цінність тестування, але прагнуть зробити його більш змістовним, практично орієнтованим та корисним для формування професійних компетентностей.

2.3. Погляди студентів на шляхи вдосконалення тестового контролю «КРОК»

(за результатами аналізу відкритих відповідей)

За результатами аналізу відкритих відповідей студентів встановлено, що респонденти пов'язують підвищення ефективності підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК» та покращення його результатів насамперед із необхідністю наближення змісту тестових завдань до умов реальної клінічної практики.

На думку студентів, чинна система тестового контролю значною мірою зосереджена на перевірці здатності відтворювати теоретичні факти, терміни та класифікації, що не завжди відображає реальний рівень готовності майбутнього лікаря до професійної діяльності. Такий підхід, за їхніми спостереженнями, обмежує розвиток аналітичного та критичного мислення, які є необхідними для прийняття правильних клінічних рішень у нестандартних, складних або ургентних ситуаціях.

Студенти наголошують на доцільності суттєвого збільшення кількості тестових завдань, побудованих у форматі клінічних випадків. Такі завдання, на їхню думку, повинні містити стислий, але інформативний опис клінічної ситуації, включаючи анамнестичні дані, основні скарги пацієнта, результати фізикального обстеження та дані додаткових методів діагностики. Респонденти підкреслюють, що використання клінічно орієнтованих тестів сприяє формуванню цілісного бачення патологічного процесу, розвитку навичок логічного аналізу та обґрунтованого вибору діагностичної і лікувальної тактики. Вони зазначають, що такий формат тестування дозволяє відійти від механічного запам'ятовування правильних відповідей і стимулює глибше розуміння клінічних закономірностей.

Особливу увагу студенти звертають на ефективність багатоступеневих клінічних завдань, які передбачають поетапний аналіз інформації та послідовне прийняття рішень. На їхню думку, такі завдання сприяють формуванню системного клінічного мислення, навчають встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, оцінювати ризики та прогнозувати можливі наслідки обраної тактики ведення пацієнта. Крім того, багатокомпонентні клінічні задачі дозволяють оцінити не лише рівень знань, а й здатність застосовувати їх у динамічних і змінних клінічних умовах.

Важливим напрямом удосконалення тестового контролю «КРОК» студенти також вважають ширше включення до тестових завдань результатів лабораторних досліджень, зокрема загальноклінічних, біохімічних, імунологічних та інших показників. За їхніми словами, робота з лабораторними

даними дозволяє формувати практичні навички інтерпретації результатів аналізів, співвіднесення їх із клінічною картиною захворювання та формування обґрунтованих клінічних висновків. Такий підхід, на думку респондентів, максимально наближає тестування до реальної лікарської практики, де прийняття рішень ґрунтується на комплексному аналізі різноманітної діагностичної інформації.

Окремо студенти наголошували на необхідності використання в тестах візуальних матеріалів, зокрема:

- рентгенологічних знімків;
- результатів ультразвукового дослідження;
- електрокардіограм;
- ендоскопічних зображень.

На їхню думку, включення таких матеріалів значно підвищує практичну спрямованість тестових завдань і дозволяє оцінювати здатність майбутніх лікарів аналізувати візуальну діагностичну інформацію, виділяти ключові патологічні ознаки та швидко приймати клінічно обґрунтовані рішення.

Респонденти підкреслюють, що вміння інтерпретувати результати інструментальних досліджень є однією з базових професійних компетентностей лікаря, яка має формуватися та оцінюватися вже на етапі ліцензійного тестування.

У відповідях студентів також простежується чітка позиція щодо необхідності зміни загальної структури тестів «КРОК» у напрямі більшої орієнтації на аналіз, синтез і прийняття рішень, а не на просте відтворення фрагментарних теоретичних знань. Логічно побудовані клінічні завдання з декількома етапами обробки інформації, на їхню думку, дозволяють глибше оцінити рівень професійної підготовки, сформованість клінічного мислення та готовність до самостійної лікарської діяльності. Такий формат тестування сприяє

розвитку уміння прогнозувати перебіг захворювання та оцінювати ефективність обраної лікувальної стратегії.

Узагальнюючи висловлені думки, можна зазначити, що з позиції студентів удосконалення тестового контролю «КРОК» має відбуватися шляхом підвищення його клінічної та практичної орієнтованості, інтеграції теоретичних знань із реальними професійними ситуаціями та акценту на розвитку критичного мислення. Респонденти вважають, що такі зміни позитивно вплинуть не лише на результати складання іспиту, але й на загальну якість професійної підготовки майбутніх лікарів.

Окремо студенти наголошують, що тестовий контроль не повинен розглядатися як єдиний критерій оцінки професійної спроможності майбутнього лікаря. На їхню думку, лише поєднання тестового оцінювання з практичними формами контролю — роботою з реальними та стандартизованими пацієнтами, навчальними манекенами, симуляційними тренінгами, а також об'єктивно структурованим клінічним іспитом (OSCE) — дозволяє здійснити всебічну й об'єктивну оцінку рівня підготовки здобувачів медичної освіти. Такий комплексний підхід, за переконанням респондентів, сприяє формуванню компетентного, відповідального та професійно самостійного лікаря, здатного ефективно діяти в нестандартних, ургентних і критичних ситуаціях, що повністю відповідає сучасним викликам медицини та суспільним очікуванням щодо безпечного і якісного надання медичної допомоги.

2.4. Узагальнення результатів дослідження

Проведене опитування студентів 4–6 курсів та лікарів-інтернів дозволяє зробити кілька важливих висновків щодо ролі тестового контролю у процесі підготовки майбутніх лікарів. Аналіз отриманих даних свідчить, що тестування є невід'ємним елементом сучасної системи оцінювання знань, однак його ефективність значною мірою залежить від правильного поєднання з іншими формами навчання.

По-перше, тестовий контроль визнається необхідним і важливим інструментом оцінювання теоретичних знань. Респонденти відзначають, що регулярне тестування дозволяє систематизувати матеріал, виявити прогалини в знаннях і забезпечити об'єктивну оцінку академічних досягнень. Такий контроль також стимулює студентів до активного навчання та самостійної підготовки, створюючи умови для більш усвідомленого опанування навчального матеріалу.

По-друге, тестовий контроль сприймається як ефективний інструмент підготовки до іспиту «КРОК». Студенти та інтерни зазначають, що практика проходження тестів дозволяє ознайомитися з форматом офіційного іспиту, виробити навички швидкого й правильного аналізу завдань, а також знизити рівень стресу під час підготовки та складання іспиту. Водночас респонденти підкреслюють, що результати тестування мають бути інструментом зворотного зв'язку, який допомагає не лише оцінити знання, а й визначити пріоритетні напрями для подальшого навчання.

По-третє, тестовий контроль потребує суттєвого вдосконалення і інтеграції з практичними формами навчання. Респонденти підкреслюють, що сам по собі тест не забезпечує формування практичних компетенцій і клінічного мислення, які є критично важливими для роботи лікаря в реальних умовах. Найбільш ефективним вважається комплексний підхід, який передбачає поєднання тестового контролю з розвитком практичних навичок, участю в клінічних заняттях, симуляціях та роботі з реальними клінічними випадками.

Одностайно всі опитані відзначають, що лише комплексний підхід до підготовки майбутніх лікарів, що включає тестовий контроль, практичні заняття та розвиток клінічного мислення, може забезпечити підготовку компетентного фахівця. Такий підхід дозволяє студентам не лише засвоїти теоретичний матеріал, а й навчитися застосовувати його на практиці, аналізувати клінічні ситуації, приймати обґрунтовані рішення та надавати якісну медичну допомогу.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що тестовий контроль є важливою складовою освітнього процесу, але його ефективність значно зростає за умови інтеграції з практичними заняттями та формуванням

клінічних компетенцій. Комплексне використання різних методів оцінювання створює умови для всебічної підготовки студентів і гарантує формування висококваліфікованих лікарів, здатних ефективно працювати в умовах сучасної клінічної практики.

Враховуючи отримані результати, доцільно рекомендувати подальше вдосконалення тестових методик, їх інтеграцію з практичними формами навчання та активне використання симуляційних технологій для формування професійної компетентності студентів.

2.5. Висновки до розділу 2

Результати проведеного дослідження свідчать, що тестовий контроль у системі підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК» відіграє надзвичайно важливу роль у стандартизації оцінювання рівня теоретичних знань здобувачів медичної освіти. Застосування тестування дозволяє забезпечити об'єктивність оцінювання, створює єдині критерії контролю знань на національному рівні та сприяє порівнянності результатів серед студентів різних медичних закладів. Це особливо важливо у контексті забезпечення високого рівня підготовки майбутніх лікарів та відповідності стандартам, затвердженим Міністерством охорони здоров'я та національними освітніми програмами.

Стандартизовані тестові завдання дозволяють оцінювати засвоєння базових дисциплін, таких як анатомія, фізіологія, фармакологія, патологічна анатомія та клінічні дисципліни. Більшість респондентів зазначають, що тестування стимулює систематичну самостійну підготовку, дозволяє формувати критичне мислення при вирішенні задач і сприяє самоперевірці знань. При цьому тестування є не лише інструментом оцінювання, але й важливим навчальним механізмом, який дозволяє студенту відстежувати власний прогрес та виявляти пробіли у знаннях.

Водночас аналіз результатів опитування показав, що використання виключно тестового формату оцінювання є недостатнім для комплексної перевірки професійної готовності майбутніх лікарів. Тестування не відображає

повною мірою рівень сформованості практичних навичок, здатності до клінічного мислення, аналітичних та комунікативних компетенцій. Студенти та лікарі-інтерни наголошують на тому, що тестування перевіряє лише теоретичні знання, а здатність застосувати ці знання у реальних клінічних умовах потребує додаткових форм оцінювання.

Більшість респондентів підтримують збереження тестового контролю як обов'язкової складової ліцензійних іспитів, проте підкреслюють необхідність його модернізації та впровадження більш практично орієнтованих форм. Зокрема, відзначено потребу у використанні клінічно орієнтованих ситуаційних задач, які дозволяють:

- аналізувати клінічні прояви різних захворювань;
- встановлювати попередній діагноз на основі симптомів;
- обирати оптимальну тактику ведення пацієнта;
- оцінювати ризики та прогноз клінічного стану;
- приймати обґрунтовані рішення у межах сучасних стандартів медичної допомоги.

Впровадження таких завдань сприяє розвитку клінічного мислення та підвищенню здатності студентів інтегрувати знання з різних дисциплін для вирішення комплексних завдань. Респонденти наголошують, що саме інтеграція теоретичного та практичного компонентів дозволяє формувати компетентного лікаря, готового до самостійної роботи у реальних клінічних умовах.

Особливу увагу у дослідженні приділено посиленню практичної складової навчального процесу. Тестовий контроль не здатний оцінити рівень практичних навичок, таких як проведення фізикального обстеження, виконання медичних процедур, використання сучасного медичного обладнання та комунікацію з пацієнтами. Більшість респондентів вважають, що практика має бути інтегрована з теоретичним навчанням та тестовим контролем, що дозволяє перевіряти не лише знання, а й уміння застосовувати їх у реальних клінічних ситуаціях.

У зв'язку з цим тестування не повинно розглядатися як єдиний акредитаційний критерій оцінювання рівня підготовки майбутніх лікарів, а має

застосовуватися виключно у поєднанні з іншими, більш практико-орієнтованими формами контролю. Такий комплексний підхід дозволяє забезпечити всебічне та об'єктивне оцінювання професійної компетентності, враховуючи як теоретичні знання, так і практичні навички, клінічне мислення, комунікативні здібності та рівень професійної відповідальності здобувачів медичної освіти.

До ключових форм альтернативного та додаткового оцінювання належать практичні іспити, які спрямовані на перевірку рівня володіння базовими та спеціалізованими медичними маніпуляціями. Під час таких іспитів оцінюється точність виконання процедур, дотримання клінічних протоколів, правил асептики й антисептики, безпека для пацієнта, а також здатність працювати в умовах обмеженого часу та підвищеної відповідальності. Практичні іспити дозволяють максимально наблизити навчальний процес до реальних умов професійної діяльності лікаря.

Важливе місце у системі комплексного оцінювання посідає об'єктивний структурований клінічний іспит (ОСКІ), який є сучасною стандартизованою формою перевірки професійних компетентностей. ОСКІ передбачає проходження здобувачами освіти низки станцій, на яких оцінюється здатність ефективно взаємодіяти зі стандартизованими пацієнтами, збирати анамнез, проводити фізикальне обстеження, інтерпретувати результати лабораторних і інструментальних досліджень, а також приймати клінічні рішення відповідно до конкретної ситуації. Цей формат забезпечує об'єктивність оцінювання та мінімізує вплив суб'єктивного чинника.

Окрему увагу слід приділяти оцінці клінічного мислення, яка включає глибокий аналіз клінічних випадків різного рівня складності, формування диференційно-діагностичних гіпотез, вибір оптимальної тактики ведення пацієнта та обґрунтування запропонованих лікувальних рішень. Особливо важливим є оцінювання здатності майбутніх лікарів приймати рішення в складних і нестандартних умовах, за наявності супутніх захворювань, ургентних станів або обмежених ресурсів. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, клінічної інтуїції та професійної самостійності.

Таким чином, поєднання тестування з практичними іспитами, ОСКІ та оцінкою клінічного мислення дозволяє сформувати багаторівневу систему акредитаційного оцінювання, яка більш повно відображає реальний рівень готовності майбутніх лікарів до професійної діяльності та відповідає сучасним вимогам системи охорони здоров'я.

Інтеграція цих методів забезпечує всебічну оцінку компетентності студента, що включає не лише знання, а й практичні навички, професійні та комунікативні компетенції, готовність до самостійної клінічної діяльності та дотримання етичних стандартів професії.

Важливим аспектом, на який звернули увагу респонденти, є постійне вдосконалення тестових методик та використання інноваційних форматів оцінювання, що відповідають сучасним стандартам медичної освіти та практики. Зокрема, серед запропонованих змін:

- створення інтерактивних тестів із клінічними сценаріями;
- використання електронних платформ для моделювання реальних клінічних випадків;
- впровадження міждисциплінарних завдань для оцінки комплексного мислення студентів;
- регулярний аналіз тестових завдань та їх корекція на основі відгуків студентів, викладачів та практикуючих лікарів.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що тестовий контроль є важливою складовою системи підготовки до ліцензійних іспитів, однак його ефективність значно зростає за умови інтеграції з практичними заняттями та формуванням клінічних компетенцій. Комплексне використання різних методів оцінювання дозволяє забезпечити високий рівень підготовки студентів та формує лікарів, здатних ефективно працювати у сучасних клінічних умовах, приймати обґрунтовані рішення та надавати високоякісну медичну допомогу.

Оптимізація системи підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК» потребує комплексного підходу, що поєднує тестовий контроль із сучасними методами практичного та клінічно орієнтованого оцінювання. Впровадження таких заходів сприятиме підвищенню якості медичної освіти, розвитку професійної компетентності студентів та підготовці висококваліфікованих лікарів, готових до роботи в умовах динамічно змінюваної клінічної практики та сучасних вимог охорони здоров'я.

Крім того, дослідження підкреслює важливість стимулювання студентів до активного навчання, включаючи самостійну роботу над клінічними кейсами, участь у симуляційних заняттях та інтерактивних практикумах, що дозволяє формувати навички критичного мислення та прийняття рішень у нестандартних ситуаціях. Це сприятиме не лише кращому засвоєнню знань, але й розвитку готовності до реальної клінічної діяльності, що є основним завданням сучасної медичної освіти.

РОЗДІЛ 3

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

3.1. Узагальнення результатів дослідження

Проведене теоретичне та емпіричне дослідження дозволило встановити, що тестові методи оцінювання відіграють важливу роль у підготовці здобувачів медичної освіти до ліцензійних іспитів «КРОК». Вони забезпечують стандартизований та об'єктивний підхід до перевірки рівня засвоєння теоретичних знань, сприяють формуванню навичок самоконтролю, дисциплінують студентів у процесі навчання та дають змогу швидко виявляти прогалини у знаннях з окремих дисциплін.

Водночас результати опитування студентів 4–6 курсів та лікарів-інтернів засвідчили, що існуюча система тестового контролю не повною мірою відповідає реальним потребам клінічної практики. Значна частина тестових завдань орієнтована переважно на відтворення фактологічної інформації, термінів і алгоритмів, що обмежує можливості розвитку клінічного, аналітичного та критичного мислення, необхідних для професійної діяльності лікаря.

Респонденти одностайно підкреслили, що в реальних умовах медичної практики лікар працює з індивідуальним пацієнтом, клінічний стан якого не завжди відповідає типовим описам або стандартним протоколам. Це вимагає від фахівця здатності до комплексного аналізу симптомів, оцінки супутніх чинників, прогнозування перебігу захворювання та прийняття обґрунтованих рішень у нестандартних або невизначених ситуаціях.

Отримані результати свідчать про доцільність удосконалення тестових методів оцінювання шляхом інтеграції клінічно орієнтованих завдань, ситуаційних кейсів та міждисциплінарних тестів, які моделюють реальні професійні виклики. Такий підхід сприятиме не лише успішному складанню ліцензійних іспитів, а й формуванню професійної компетентності майбутніх лікарів, підвищенню якості медичної освіти та готовності випускників до практичної діяльності.

3.2 Практичні пропозиції щодо вдосконалення підготовки до іспиту «КРОК»

На підставі результатів теоретичного та емпіричного дослідження доцільно запропонувати такі напрями вдосконалення системи підготовки та оцінювання знань здобувачів медичної освіти під час підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК».

1. Модернізація тестових завдань

Модернізація тестових завдань у системі медичної освіти є необхідною умовою підвищення ефективності оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти та забезпечення їх відповідності сучасним вимогам професійної підготовки майбутніх лікарів. Доцільним є поступове та системне оновлення банку тестових завдань шляхом запровадження клінічно орієнтованих кейсів, які максимально наближені до реальних умов професійної діяльності лікаря та відображають типові клінічні ситуації, з якими фахівець стикається у повсякденній практиці.

Клінічно орієнтовані тестові завдання мають бути спрямовані не лише на перевірку рівня засвоєння теоретичних знань, а й на оцінювання здатності здобувачів освіти аналізувати клінічні дані, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між симптомами та патогенетичними механізмами захворювань. Важливим аспектом таких завдань є необхідність прийняття обґрунтованих рішень щодо вибору оптимальної тактики діагностики, лікування та профілактики з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта.

Запровадження клінічних кейсів у тестовий контроль сприятиме розвитку клінічного мислення, критичного аналізу та професійної рефлексії майбутніх лікарів. На відміну від традиційних тестів, орієнтованих переважно на механічне відтворення фактологічної інформації, такі завдання стимулюють інтеграцію знань з різних дисциплін, формування цілісного уявлення про клінічний процес та підвищують практичну значущість навчання. Це дозволяє здобувачам освіти

усвідомити логіку клінічних рішень та підготуватися до реальних викликів професійної діяльності.

Крім того, модернізація тестових завдань передбачає підвищення їх методичної якості, чіткості формулювань та відповідності сучасним клінічним протоколам і стандартам надання медичної допомоги. Завдання повинні регулярно переглядатися та оновлюватися з урахуванням розвитку медичної науки, впровадження нових діагностичних методів і терапевтичних підходів. Це забезпечить актуальність тестового матеріалу та його відповідність реальним потребам практичної медицини.

Важливою складовою процесу модернізації є також диференціація рівнів складності тестових завдань. Поєднання завдань базового, середнього та високого рівнів складності дозволяє більш об'єктивно оцінити рівень підготовки здобувачів освіти, їх здатність до аналізу складних клінічних ситуацій та прийняття нестандартних рішень. Такий підхід сприяє індивідуалізації навчання та створює умови для поступового формування професійної компетентності.

Отже, модернізація тестових завдань шляхом упровадження клінічно орієнтованих кейсів є важливим кроком на шляху вдосконалення системи оцінювання у медичній освіті. Реалізація цього підходу дозволить підвищити практичну цінність тестового контролю, сприятиме розвитку клінічного мислення майбутніх лікарів та забезпечить більш якісну підготовку здобувачів освіти до професійної діяльності й складання ліцензійних іспитів «КРОК».

2. Поєднання тестового та практичного контролю

Поєднання тестового та практичного контролю є важливою умовою якісного оцінювання рівня підготовки майбутніх лікарів, оскільки професійна компетентність медичного фахівця передбачає не лише ґрунтовні теоретичні знання, а й високий рівень сформованості практичних умінь і клінічного мислення. Традиційні тестові форми контролю дозволяють об'єктивно перевірити обсяг засвоєної інформації, однак не завжди відображають здатність здобувачів освіти застосовувати ці знання у реальних клінічних ситуаціях.

У зв'язку з цим доцільним є ширше впровадження практико-орієнтованих методів оцінювання, зокрема симуляційних тренінгів, роботи з навчальними манекенами та фантомами, залучення стандартизованих пацієнтів, а також проведення клінічних розборів і розв'язання ситуаційних завдань. Такі форми контролю сприяють розвитку професійних навичок, комунікативної компетентності, здатності до прийняття клінічних рішень і дотримання алгоритмів надання медичної допомоги.

Поєднання тестового та практичного контролю забезпечує комплексний підхід до оцінювання навчальних досягнень, дозволяє більш об'єктивно визначити рівень професійної готовності майбутніх лікарів та підвищує якість медичної освіти в цілому.

3. Зменшення ролі тестів як єдиного акредитаційного критерію

Зменшення ролі тестів як єдиного акредитаційного критерію є важливим кроком у напрямі підвищення якості підготовки майбутніх лікарів та приведення системи медичної освіти у відповідність до сучасних міжнародних стандартів. Тестовий контроль, безперечно, залишається ефективним інструментом перевірки теоретичних знань, стандартизації оцінювання та забезпечення об'єктивності результатів. Проте його використання як єдиної або домінуючої підстави для допуску до професійної діяльності чи отримання диплома лікаря є недостатнім, оскільки тести не здатні повною мірою відобразити рівень сформованості клінічних навичок, професійного мислення та практичної готовності здобувачів освіти.

У сучасних умовах доцільним є впровадження комплексної, багатокомпонентної системи оцінювання, яка поєднуватиме результати тестування з іншими формами контролю навчальних досягнень. Зокрема, важливу роль мають відігравати практичні іспити, об'єктивні структуровані клінічні іспити (OSCE), оцінювання виконання клінічних маніпуляцій, аналіз клінічних випадків, а також спостереження за діяльністю студентів під час проходження виробничої практики та інтернатури. Такий підхід дозволяє

оцінити здатність майбутніх лікарів застосовувати теоретичні знання в реальних умовах, приймати обґрунтовані клінічні рішення та працювати в команді.

Крім того, важливою складовою акредитаційного оцінювання має стати аналіз рівня професійної відповідальності, етичної підготовки, дотримання принципів медичної деонтології та сформованості комунікативних навичок. Ці аспекти є невід'ємною частиною професійної компетентності лікаря та безпосередньо впливають на якість і безпеку медичної допомоги. Оцінювання таких характеристик можливе шляхом експертних висновків наставників, портфоліо професійних досягнень, самооцінювання та рефлексивного аналізу навчальної діяльності.

Таким чином, зменшення ролі тестів як єдиного акредитаційного критерію та перехід до комплексної системи оцінювання сприятимуть більш об'єктивному й всебічному визначенню рівня готовності майбутніх лікарів до професійної діяльності, підвищенню відповідальності здобувачів освіти за результати навчання та загальному удосконаленню системи медичної освіти.

4. Розвиток критичного мислення

Розвиток критичного мислення є однією з ключових цілей сучасної медичної освіти, оскільки саме ця компетентність визначає здатність майбутнього лікаря ефективно діяти в умовах невизначеності, швидко аналізувати клінічну інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення. Навчальний процес у медичних закладах вищої освіти має бути спрямований не лише на засвоєння значного обсягу теоретичних знань, але й на формування вміння критично оцінювати отримані дані, зіставляти альтернативні діагностичні та лікувальні підходи, прогнозувати можливі наслідки медичних втручань і нести відповідальність за прийняті рішення.

Особливої актуальності розвиток критичного мислення набуває в умовах ургентних станів, екстреної медичної допомоги та непередбачуваних клінічних ситуацій, коли лікар змушений діяти в обмеженому часовому проміжку, спираючись на неповну або суперечливу інформацію. У таких обставинах здатність швидко аналізувати симптоми, виділяти пріоритетні проблеми,

приймати оптимальні рішення та коригувати тактику лікування відповідно до динаміки стану пацієнта є вирішальною для збереження життя і здоров'я людей.

Сучасні соціально-політичні та гуманітарні виклики в країні, зокрема зростання кількості травм, бойових ушкоджень, психоемоційних розладів і хронічних захворювань, суттєво підвищують вимоги до професійної підготовки медичних працівників. У цих умовах від лікаря очікується не лише виконання стандартних протоколів, але й високий рівень адаптивності, професійної самостійності, здатності приймати нестандартні рішення та діяти ефективно в складних і нестабільних ситуаціях. Саме критичне мислення дозволяє уникати шаблонного підходу, запобігати помилкам і забезпечувати індивідуалізований підхід до кожного пацієнта.

Для формування критичного мислення доцільно активно впроваджувати проблемно-орієнтоване навчання, аналіз клінічних випадків, міждисциплінарні заняття, дискусії, дебати, роботу з клінічними алгоритмами та доказовими джерелами. Важливу роль відіграє також навчання рефлексії власних дій, оцінювання помилок і пошук шляхів їх усунення. Таким чином, цілеспрямований розвиток критичного мислення сприяє підготовці компетентного, відповідального та конкурентоспроможного лікаря, здатного ефективно виконувати професійні обов'язки в умовах сучасних викликів системи охорони здоров'я.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У процесі виконання дипломної роботи було здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз та емпіричне дослідження проблеми використання тестових методів оцінювання у системі медичної освіти в контексті підготовки здобувачів до складання ліцензійних інтегрованих іспитів «КРОК». Актуальність обраної теми зумовлена сучасними вимогами до якості підготовки медичних кадрів, необхідністю забезпечення об'єктивного, стандартизованого контролю навчальних досягнень, а також зростанням ролі тестового контролю у системі державної атестації майбутніх лікарів.

У ході теоретичного аналізу було з'ясовано, що тестові методи оцінювання посідають важливе місце в сучасній педагогічній практиці, зокрема у вищій медичній освіті. Вони забезпечують можливість швидкої та об'єктивної перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу, дозволяють охопити значний обсяг навчального контенту та створюють рівні умови оцінювання для всіх здобувачів освіти. Ліцензійні іспити «КРОК», у свою чергу, виступають ключовим інструментом державного контролю якості підготовки майбутніх лікарів та визначають відповідність їхніх знань установленим освітнім стандартам.

Результати проведеного дослідження підтверджують, що систематичне використання тестових завдань у навчальному процесі сприяє формуванню в здобувачів освіти навичок самостійної роботи, самоконтролю та відповідальності за власні результати навчання. Тестовий контроль стимулює регулярне повторення навчального матеріалу, сприяє його структуруванню та систематизації, а також допомагає виявити прогалини у знаннях і своєчасно їх усунути. Для багатьох студентів тестування є ефективним мотиваційним чинником, який сприяє підвищенню навчальної активності та орієнтує на досягнення чітко визначених результатів.

Водночас у межах дослідження було встановлено, що надмірна концентрація навчального процесу виключно на підготовці до тестових іспитів, зокрема до «КРОК», може мати низку негативних наслідків. Орієнтація

переважно на відтворення фактичної інформації та запам'ятовування правильних відповідей обмежує розвиток клінічного мислення, аналітичних здібностей і вміння застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях. Майбутній лікар повинен не лише знати правильну відповідь, а й уміти аргументувати свої дії, оцінювати клінічну ситуацію комплексно, приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності та обмеженого часу.

Отримані результати свідчать про те, що тестовий контроль не може розглядатися як універсальний і самодостатній показник професійної готовності майбутнього лікаря. Медична діяльність має складний, багатокомпонентний характер і вимагає високого рівня розвитку практичних навичок, клінічного мислення, комунікативної компетентності, етичної відповідальності та здатності до безперервного професійного саморозвитку. Жоден, навіть найбільш досконалий тест, не здатен повною мірою оцінити всі ці складові професійної компетентності.

У зв'язку з цим у роботі обґрунтовано доцільність розгляду тестового контролю як складової комплексної системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів медичної освіти. Така система має поєднувати різні методи контролю, зокрема тестування, усні та письмові форми перевірки знань, оцінювання практичних навичок на клінічних базах, аналіз клінічних випадків, ситуаційні задачі, об'єктивні структуровані клінічні іспити (OSCE) тощо. Саме комплексний підхід дозволяє отримати більш повну та об'єктивну картину рівня професійної підготовки майбутнього фахівця.

Особливу увагу у процесі підготовки до ліцензійних іспитів «КРОК» доцільно приділяти якості тестових завдань. Вони повинні бути спрямовані не лише на перевірку фактологічних знань, а й на оцінювання здатності до клінічного мислення, аналізу та синтезу інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, вибору оптимальної тактики діагностики й лікування. Використання клінічно орієнтованих тестових завдань сприяє наближенню навчального процесу до реальних умов професійної діяльності лікаря.

У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що ефективна підготовка майбутніх лікарів до складання іспитів «КРОК» має ґрунтуватися на балансі між тестовими методами контролю та іншими формами навчальної і контрольної діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграє педагогічна майстерність викладачів, їх здатність інтегрувати тестування у навчальний процес таким чином, щоб воно виконувало не лише контролюючу, а й навчальну та розвивальну функції.

Загалом результати дипломної роботи підтверджують, що тестові методи оцінювання є необхідним і важливим елементом системи медичної освіти, однак їх використання повинно бути педагогічно обґрунтованим і методично виваженим. Лише за умови поєднання тестового контролю з іншими методами оцінювання можливе формування висококваліфікованого фахівця, здатного ефективно застосовувати набуті знання і навички у реальній клінічній практиці.

Таким чином, реалізація комплексного підходу до оцінювання навчальних досягнень у медичній освіті сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх лікарів, забезпечить їх готовність до прийняття обґрунтованих клінічних рішень та відповідатиме сучасним вимогам розвитку системи охорони здоров'я. Отримані висновки можуть бути використані для вдосконалення освітнього процесу у закладах вищої медичної освіти та подальших наукових досліджень у галузі медичної педагогіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко В. В. Педагогічні основи оцінювання знань студентів. – К.: Освіта, 2018.
2. Волосовець О. П. Медична освіта в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. – К., 2019.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологія, теорія, практика. – К., 2016.
4. Державний стандарт вищої медичної освіти України. – К., 2020.
5. Журавльова Л. В. Оцінювання результатів навчання у вищій школі. – Харків, 2017.
6. Закон України «Про вищу освіту».
7. Іванова О. М. Тестові технології в освіті. – К., 2018.
8. Ковальчук Л. Я. Якість медичної освіти: проблеми та рішення. – Львів, 2021.
9. Крок: офіційний посібник з підготовки. – К., 2022.
10. Левченко Н. О. Контроль і оцінювання знань студентів. – К., 2019.
11. Miller G.E. The assessment of clinical skills. // Academic Medicine, 1990.
12. Bloom B.S. Taxonomy of Educational Objectives. – New York, 1984.

13. Harden R.M. Assessment of clinical competence. – London, 2015.
14. Epstein R.M. Assessment in medical education. // NEJM, 2007.
15. Norcini J. Workplace-based assessment. – Medical Education, 2010.
16. Шевченко О. П. Симуляційне навчання в медицині. – К., 2020.
17. Плахотнік О. В. Формування клінічного мислення студентів. –
Харків, 2018.
18. Смирнов В. І. Педагогіка вищої школи. – К., 2017.
19. Ткаченко Л. П. Освітні вимірювання. – К., 2019.
20. Яременко М. О. Тестування як метод контролю знань. – Львів, 2016.
21. World Federation for Medical Education. Global standards.
22. WHO. Transforming and scaling up health professionals' education.
23. General Medical Council. Assessment guidance.
24. AMEE Guide No. 25.
25. AMEE Guide No. 49.
26. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. – К., 2018.

27. Лозова В. І. Теорія та практика навчання. – Харків, 2017.
28. Савченко О. Я. Дидактика. – К., 2016.
29. Фіцула М. М. Педагогіка. – Тернопіль, 2019.
30. Хом'як І. М. Медична освіта: сучасні виклики. – К., 2022.
31. Kane M. Validating the interpretations of test scores.
32. Schuwirth L.W.T. Assessment of medical competence.
33. Van der Vleuten C.P.M. Programmatic assessment.
34. Eva K.W. Cognitive aspects of clinical reasoning.
35. Norman G. Research in clinical reasoning.
36. Наказ МОЗ України щодо ліцензійних іспитів «КРОК».
37. Освітні програми медичних ЗВО України.
38. Методичні рекомендації ЦТК МОЗ України.
39. Положення про акредитацію здобувачів освіти.
40. Стандарти забезпечення якості вищої освіти (ESG).
41. Cook D.A. Technology-enhanced assessment.

42. Issenberg S.B. Simulation in healthcare education.
43. McGaghie W.C. Simulation-based mastery learning.
44. Downing S.M. Validity of educational assessments.
45. Wass V. Assessment of clinical competence.
46. Бондар В. І. Професійна компетентність лікаря.
47. Плахтій П. Д. Інтеграція теорії та практики.
48. Романюк І. А. Медична педагогіка.
49. Шульга Л. М. Оцінювання у медичній освіті.
50. Юрченко О. С. Клінічне мислення лікаря.
51. Fraser S. Clinical reasoning assessment.